

Publiekssamenvatting maandanalyse geurhinder IJmondregio

Juni 2020

Introductie

De provincie Noord-Holland, Tata Steel en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) willen beter inzicht krijgen in de geuren en hun bronnen die overlast geven in de IJmondregio. Daarvoor delen de provincie en Tata Steel een deel van hun eNose-netwerk met elkaar om zo meer gegevens te hebben. Met de hiermee verkregen grotere dataset proberen wij te onderzoeken of er een relatie te vinden is tussen de binnengekomen klachten en de signalen van de eNoses. Deze samenwerking is een pilot voor de duur van één jaar. De samenwerking is op 1 mei 2020 ondertekend door de provincie Noord-Holland en Tata Steel.

Wat gaan we doen met de kennis?

Met de analyses willen we bronnen van geurhinder opsporen en onder welke omstandigheden die tot klachten leiden. Met deze informatie kan gezocht worden naar oplossingen om de hinder te verminderen. Ook willen we monitoren of bepaalde bronnen onevenredig veel klachten veroorzaken.

Oplossingen kunnen bijvoorbeeld aanpassingen zijn in de werkwijze van productieprocessen of het tijdelijk staken van werkzaamheden tijdens ongunstige weersomstandigheden.

Wat is een eNose?

De eNose is een meetinstrument met daarin vier sensoren die veranderingen in de samenstelling van de lucht waarnemen. In veel industriële omgevingen kunnen allerlei (chemische) stoffen in de lucht vrijkomen tijdens reguliere werkzaamheden en bij incidenten. Deze emissies zijn in beeld te brengen door de inzet van eNoses, elektronische neuzen. De eNoses signaleren geen specifieke stoffen, maar veranderingen in de samenstelling van de buitenlucht.

Waar bestaat het netwerk uit?

Op dit moment heeft het project een eNose-netwerk, bestaande uit 33 vaste eNoses (8 van Tata Steel, 25 van de provincie Noord-Holland), vier windvaneën en een weerstation voor het bepalen van windrichting en -snelheid. Het bedrijf Comon Invent levert en beheert de eNoses. Comon Invent en de ODNZKG doen beiden analyse van binnengekomen klachten.

Analyse juni

Dit maandverslag geeft een overzicht van de klachten die zijn binnengekomen en de analyse van de belangrijkste alarmeringen van eNoses in de IJmondregio in de maand juni 2020.

Rapportages

Maandelijkse openbare rapportages geven de resultaten van de analyses van de eNose-data en de binnengekomen klachten. Openbare kwartaalrapportages gaan in op de trends in de analyse.

Klachtenoverzicht

In de maand juni 2020 zijn via Tata Steel, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) en burgerinitiatief Stofmelder in totaal 159 klachten ontvangen. De drie dagen met het grootste aantal klachten (top-3 klachtendagen) in de maand juni 2020 zijn (zie tabel 1):

- 1) 23 juni: 39 klachten;
- 2) 22 juni: 37 klachten;
- 3) 15 juni: 12 klachten.

Tabel 1: Top 3 klachtendagen.

Aantal klachten	Datum	Locaties waar de klachten vandaan kwamen	Windrichting	Mogelijke bronnen
39	23-06-2020	Wijk aan Zee (31), Beverwijk (3), IJmuiden (2), Bloemendaal (1), Driehuis (1), Heemskerk (1)	Draaiend van zuid naar west, noord en oost	KGF2 (34), Geen bron op Tataterrein (3), Bron niet bekend (1), Locatie van waarneming niet aangegeven (1)
37	22-06-2020	Wijk aan Zee (27), Beverwijk (9), Heemskerk (1)	Draaiend van noordwest naar west en zuid	KGF2 (22), Harsco (4), Geen bron op Tataterrein (4), Locatie van waarneming niet aangegeven (4) OSF2 (1), KBW2 (1)
12	15-06-2020	Beverwijk (6), IJmuiden (2), Velsen-Noord (1), Velsbroek (1), Santpoort-Noord (1)	Noordwest	OSF2 (5), Locatie van waarneming niet aangegeven (3), KGF2 (2), WBW2 (1), Bron niet bekend (1)

De klachten kwamen de eerste twee dagen voornamelijk uit Wijk aan Zee. Op de derde dag van de top 3 kwamen de meeste klachten uit Beverwijk. Tabel 2 geeft een overzicht van het aantal klachten naar woonplaats. De data voor de verzamelde klachten zijn aangeleverd door Tata Steel en komen overeen met de klachten die de OD NZKG eveneens heeft binnengekregen.

Tabel 2: Overzicht aantal klachten per woonplaats.

Woonplaats	Aantal klachten
Wijk aan Zee	86
Beverwijk	45
IJmuiden	13
Heemskerk	4
Santpoort-Noord	2
Velsen-Noord	2
Haarlem	1
Bloemendaal	1
Driehuis	1
Lelystad	1
Overig	1
Velsen-Zuid	1
Velsbroek	1
Totaal	159

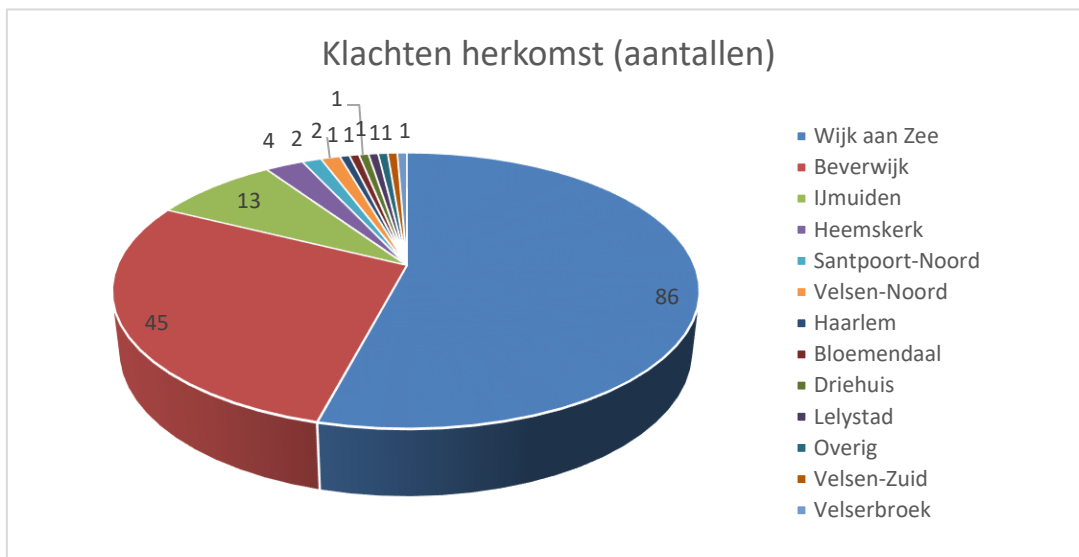
Om de mogelijke bron van de ervaren geurhinder te bepalen, kijkt Comon Invent naar de eNoseregistraties, de binnengekomen klachten en de windrichting . De analyses die Comon Invent uitvoert om de mogelijke bron te herleiden, onderzoeken zij verder met gebruik van de data van Tata Steel's eigen eNoses (die op het Tata-terrein staan).

De analyse duidt op Kookgasfabriek 2, de mogelijke bron voor de meeste in juni ingediende klachten. Daarnaast hebben ook andere fabrieken op het Tata-terrein een bijdrage geleverd. Op 2 dagen uit de top 3 klachtendagen (22 en 23 juni) werd met name in Wijk aan Zee geurhinder ondervonden als gevolg van Kookgasfabriek 2. Op 15 juni, de nummer 3 van de Top 3 klachtendagen, werd met name in Beverwijk en Velsen-Noord veel geurhinder ondervonden, vermoedelijk veroorzaakt door Oxystaalfabriek 2.

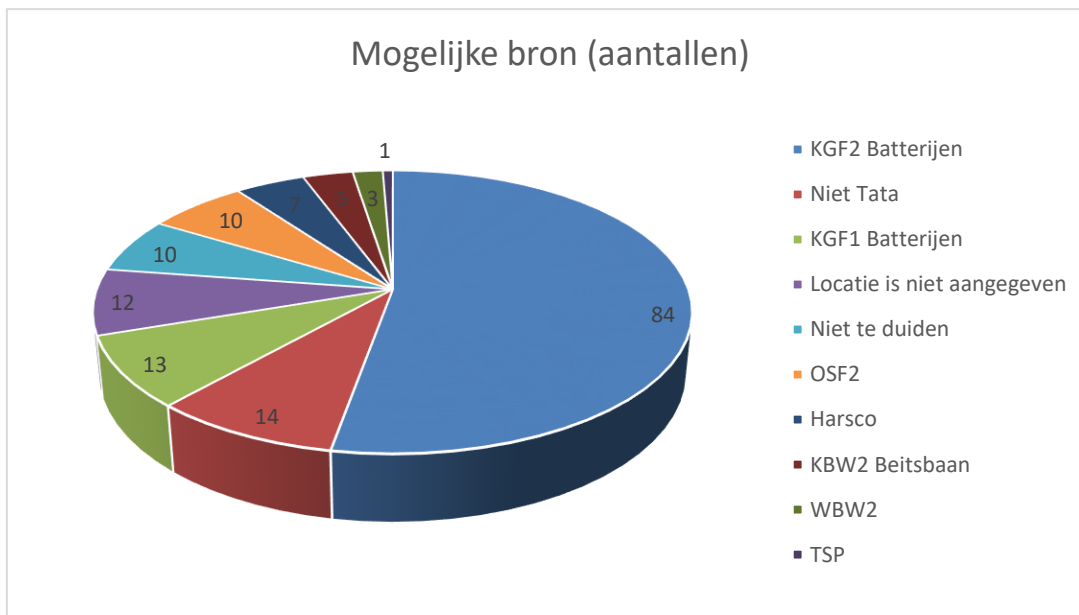
Tabel 3 geeft een overzicht van vermoedelijke bron van de geurhinder van de binnengekomen klachten. De herkomst van de klachten en de mogelijke bronnen van geurhinder zijn ook verhoudingsgewijs weergegeven in Figuur 1 en 2.

Tabel 3: Mogelijke bronnen van geurhinder voor de maand juni, volgens analyse van Comon Invent.

Mogelijke veroorzaker	Aantal klachten
Kookgasfabriek 2 (KGF 2) Batterijen	84
Geen bron op Tataterrein	14
Kookgasfabriek1(KGF 1) Batterijen	13
Locatie van waarneming is niet aangegeven	12
Niet te duiden	10
Oxystaalfabriek 2 (OSF2)	10
Harsco	7
Koudbandwalserij 2 (KBW 2) Beitsbaan	5
Warmbandwalserij 2 (WBW 2)	3
Tata Steel Packaging (TSP)	1
Totaal	159

Figuur 1: Taartdiagram herkomst klachten.

Figuur 2: Taartdiagram mogelijke bronnen van de geurhinder, naar aantal klachten.

Windrichting

Samen met de eNose-registraties en de windrichting (en -snelheid) kan je achterhalen wat de mogelijke bron was van de geurhinder op een bepaalde locatie. Deze maand waren de dominante windrichtingen: oostzuidoost (112,5°), westzuidwest (247,5°) en noordnoordwest (337,5°). Deze windrichtingen betekenen dat de gebieden waar de geur vooral heen waaide Wijk aan Zee, Beverwijk en Ijmuiden zijn. Tabel 1 geeft weer dat Wijk aan Zee de locatie was, waar in de maand juni de meeste klachten vandaan kwamen.

Overzicht eNose registraties

Verhoogde waarnemingen op eNoses geven aan dat er een relatief grotere hoeveelheid van een stof of een mengsel van stoffen in de lucht aanwezig is. Een overzicht van de locaties van de 33 eNoses die meedoen aan dit project is te zien in Figuur 3.

Tabel 4 geeft een overzicht van de drie eNoses met het hoogste signaalniveau in de maand juni 2020. De eNoses genaamd “ZD-13”, “07 (uitbreiding)” en 16 Kanaaldijk, IJmuiden hadden het grootste aantal waarnemingen boven de ingestelde signaleringsgrens. In Figuur 3 is aangegeven wat de locaties zijn van deze eNoses.

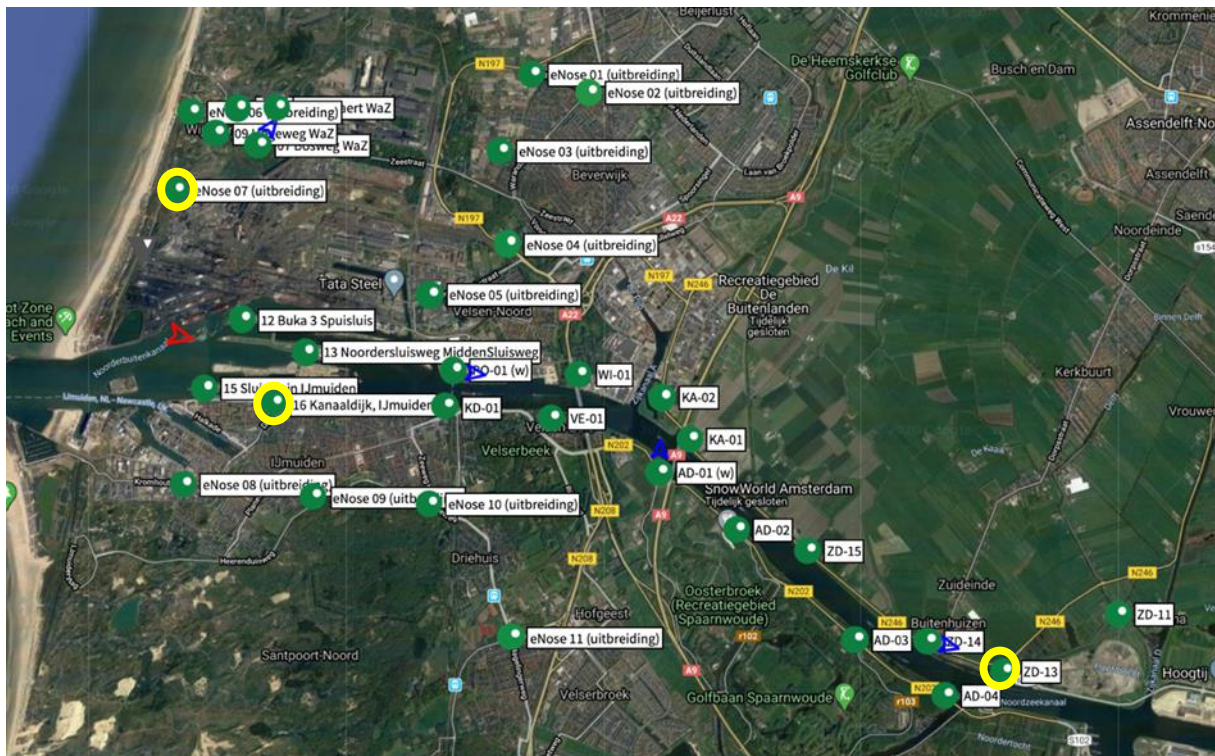
Op twee van de drie dagen met de meeste verhoogde meetsignalen zijn geen klachten geregistreerd. Alleen op 26 juni, zijn veel klachten ontvangen. De klachten op die dag waren afkomstig uit Wijk aan Zee en later in de avond na het draaien van de wind ook enkele uit Beverwijk en Velsen-Noord. De veroorzakers waren beide Kooksfabrieken.

In de periode 24 – 26 juni was in het hele land sprake van een smogperiode. Hierbij was sprake van stagerende meteo (een windstille situatie waarbij geëmitteerde stoffen zich ophopen en blijven hangen). De dagen met de meeste klachten en verhoogde meetsignalen vallen grotendeels samen met de (aanloop naar) deze periode. Het optreden van smog geeft daarmee ook een verklaring voor de waarnemingen en de ervaren geurhinder, mede ook door het mooie weer waarbij mensen veel tijd buiten doorbrengen.

De meeste verhoogde waarden werden waargenomen op eNose “ZD-13”. Deze eNose ligt in een dunbevolkt gebied, buiten het IJmondgebied en wordt bij oostelijke windrichtingen beïnvloed door een lokale stortplaats. De eNose “07 uitbreiding” bevindt zich westelijk van het Tata-terrein en wordt bij oostelijke windrichtingen, zoals veel voorgekomen in juni, beïnvloed door de op het Tata-terrein aanwezige bronnen. De eNose “16 Kanaaldijk, IJmuiden” wordt bij noordelijke winden beïnvloed door bronnen op het Tata-terrein en door de scheepvaart op het Noordzeekanaal.

Tabel 4: Top 3 met overzicht van de eNoses met meeste waarnemingen boven de ingestelde signaleringsgrens in de maand juni.

eNose	Aantal minuten boven de gestelde signaleringsgrens	Datum	Windrichting	Correspondeert met klachten?
ZD-13	83	25-06-2020	Oostelijke wind	Nee
07 (uitbreiding)	75	26-06-2020	Oostelijk later naar zuid draaiende wind	Ja
16 Kanaaldijk, IJmuiden	25	09-06-2020	Noordelijke wind	Nee

Figuur 3: Locaties van de eNoses die meedoen aan dit project. In het figuur zijn de 3 eNoses met de meeste verhoogde waarnemingen in de maand juni geel omcirkeld.

Conclusie

- Er zijn in de maand juni relatief veel (159) geurklachten ontvangen.
- De top-3-klachtendagen komt, net als in de voorgaande maanden, niet overeen met de top 3 dagen met de meeste verhoogde meetwaarden. Een mogelijke verklaring kan zijn dat de menselijke neus anders reageert op veranderingen in de luchtsamenstelling dan de eNose, die namelijk ook geurloze stoffen kan waarnemen.
- De twee dagen met de meeste klachten vielen wel samen met de opbouw naar een zomersmog periode.
- De Kookgasfabriek 2 was de belangrijkste bron van geurhinder in de maand juni.
- Juni had voor de IJmondregio vaak een ongunstige windrichting waardoor er veel geurhinder werd ondervonden, met name in Wijk aan Zee.
- Windrichting en windsnelheid, samen met de geurconcentratie van de bron, zijn bepalend voor de locatie waar overlast ervaren wordt en de mate van overlast.
- Het aantal klachten kan komen doordat mensen in de zomermaanden meer buiten zijn.